

TÁC ĐỘNG CỦA CHƯƠNG TRÌNH 135 ĐẾN SINH KẾ NGƯỜI ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ HUYỆN KÔNG CHRO, TỈNH GIA LAI

Nguyễn Thị Kim Tiên¹, Nguyễn Thị Hoàng Diệp¹, Trần Thị Trinh¹

Ngày nhận bài: 16/3/2023; Ngày phản biện thông qua: 26/5/2023; Ngày duyệt đăng: 15/8/2023

TÓM TẮT

Chương trình mục tiêu quốc gia 135 giai đoạn IV (2016 - 2020) đã mang lại hiệu quả cải thiện sinh kế cho hộ DTTS tại huyện Kông Chro tỉnh Gia Lai. Thông qua kết quả phỏng vấn 100 hộ DTTS nằm trong vùng hưởng thụ của chương trình, nghiên cứu đã thực hiện kiểm định so sánh khác biệt trung bình trước và sau khi có chương trình 135 giai đoạn IV về 5 nguồn vốn sinh kế: nguồn vốn tự nhiên, nguồn vốn vật chất, nguồn vốn tài chính, nguồn vốn nhân lực và nguồn vốn xã hội. Kết quả kiểm định nghiên cứu cho thấy 5 nguồn vốn sinh kế này đều có sự thay đổi giữa trước và sau chương trình 135 giai đoạn IV. Thứ nhất, đối với nguồn vốn tự nhiên, diện tích đất canh tác tăng lên, khoảng cách từ nhà đến chợ ngắn hơn. Thứ hai, nguồn vốn con người, trình độ học vấn tăng lên và số người DTTS tham gia học nghề tăng lên. Thứ ba, nguồn vốn vật chất thì có các tài sản sản xuất, tài sản tiêu dùng và tài sản vật nuôi đều tăng lên về giá trị trung bình. Thứ tư, nguồn vốn xã hội thì số người tham gia tổ chức xã hội cũng tăng lên đáng kể. Cuối cùng, nguồn vốn tài chính thì chỉ ra rằng mức thu nhập trung bình của người DTTS sau khi có chương trình là 18,22 triệu đồng/năm cao hơn mức 11,3 triệu đồng/năm trước đây. Tuy nhiên, với mức thu nhập hiện tại là khá thấp thì hộ DTTS tại huyện Kông Chro tỉnh Gia Lai vẫn cần sự hỗ trợ của Đảng và Nhà nước trong tương lai để cải thiện sinh kế tốt hơn nữa.

Từ khóa: ĐBDTTS, chương trình 135, Gia Lai, Kông Chro, sinh kế.

1. MỞ ĐẦU

Nước ta có 53 dân tộc thiểu số (DTTS), với 13,4 triệu người, chiếm 14,6 % dân số cả nước; sinh sống thành cộng đồng ở 51 tỉnh, thành phố, 548 huyện, 5.266 đơn vị hành chính cấp xã; đồng bào dân tộc thiểu số cư trú chủ yếu ở vùng Tây Bắc, Tây Nguyên, Tây Nam Bộ và Tây Duyên hải miền Trung. Tuy nhiên, tỷ lệ hộ nghèo là người ĐBDTTS chiếm 50,5 % tổng hộ nghèo cả nước (Ủy ban Dân tộc, 2021). Thu nhập từ canh tác nông nghiệp chiếm một phần tư (24%) tổng thu nhập trung bình của hộ gia đình trên toàn quốc. Đối với hộ nghèo thu nhập từ nông nghiệp chiếm đến 45% thu nhập, đặc biệt ở vùng dân tộc thiểu số thu nhập từ nông nghiệp lại chiếm đến 83% và chiếm 90% trong thu nhập của hộ nghèo dân tộc thiểu số (World Bank, 2021).

Do đó, Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm đến các chính sách hỗ trợ người dân nói chung và người DTTS nói riêng trong việc xóa đói giảm nghèo. Từ năm 2016 đến nay, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành 41 văn bản đề cập đến việc ưu tiên phát triển kinh tế - xã hội vùng DTTS và miền núi, trong đó có 15 đề án, chính sách dân tộc. Tính đến tháng 12 năm 2022, cả nước có 120 chính sách còn hiệu lực hỗ trợ phát triển vùng DTTS, miền núi và hỗ trợ cho đồng bào DTTS. Ngoài những chính sách tác động trực tiếp, còn có 22 chương trình mục tiêu có nội dung gián tiếp tác

động đến vùng này (Ủy Ban dân tộc, 2023). Trong đó phải nhắc đến Chương trình mục tiêu quốc gia 135 bắt đầu từ năm 1998, kéo dài đến nay đã qua 4 giai đoạn nhằm xây dựng cơ sở hạ tầng, đào tạo nhân lực, cung cấp vật nuôi cây trồng giúp người DTTS cải thiện sinh kế, nâng cao thu nhập.

Huyện Kông Chro tỉnh Gia Lai là một huyện miền núi nghèo với 10 thành phần ĐBDTTS. Huyện có 10 xã đặc biệt khó khăn, và 21 thôn, làng đặc biệt khó khăn ở các xã vùng II được đầu tư Chương trình 135. Đầu năm 2016, số hộ nghèo của huyện chiếm 53,8% và tỷ lệ hộ nghèo đồng bào DTTS so với tổng hộ dân cư DTTS chiếm tỷ lệ 77,8% (UBND huyện Kông Chro tỉnh Gia Lai, 2017). Sau giai đoạn IV Chương trình mục tiêu quốc gia 135 (2016 – 2020) số hộ nghèo chiếm tỷ lệ 23,2%, tỷ lệ hộ nghèo DTTS giảm 30,6% (UBND huyện Kông Chro tỉnh Gia Lai, 2021). Thông qua số liệu thống kê sơ bộ về kết quả đạt được của chương trình 135 giai đoạn IV đã cho chúng ta thấy tỷ lệ hộ nghèo giảm rõ rệt, tuy nhiên chưa chỉ ra được về sinh kế hộ DTTS thay đổi như thế nào? Vì vậy, nghiên cứu đánh giá tác động của chương trình đến việc cải thiện sinh kế cho người DTTS được hưởng lợi từ chương trình là cần thiết. Kết quả của nghiên cứu sẽ chỉ ra được chương trình 135 giai đoạn IV đã có hiệu quả như thế nào đối với sinh kế của hộ DTTS và là cơ sở khoa học để các nhà hoạch định chính sách đưa ra các gói hỗ

¹Khoa Kinh tế, Trường Đại học Nông Lâm TP. Hồ Chí Minh;

Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Kim Tiên; ĐT: 0905096439; Email: kimtien@hcmuaf.edu.vn.